

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕКОПОЛІТИКИ НА ПРИКЛАДІ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ

доц. Чигрин О.Ю., студент Окопний В.М.

Світовий досвід економічно-розвинених країн показує що, економічні інструменти відіграють важливу роль у реалізації цілей екологічної політики господарського суб'єкта будь-якого рівня. Реалізація екологічної політики здійснюється через сукупність еколого-економічних інструментів, які впливають на фінансовий стан економічних суб'єктів з метою орієнтації їхньої діяльності в екологічно сприятливому напрямку. Головними економічними інструментами в існуючих умовах виступають податки, кредити, збори, платежі, субсидії та відшкодування збитків, завданих порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища здійснюється за рахунок Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільних внесків та інших коштів.

Юридичні та фізичні особи, які в процесі своєї діяльності здійснюють вплив на навколишнє середовище, компенсують екологічні втрати шляхом щоквартальної сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища. На 01.01.2009 р. по Сумській області було зареєстровано:

- юридичних осіб – платників збору за забруднення навколишнього природного середовища – 3796;
- фізичних осіб – платників збору за забруднення навколишнього природного середовища – 2973;

Загальна сума сплаченого збору протягом 2008 р. по області складає 8683,9 тис. грн, в тому числі юридичними особами – 8215,2 тис. грн, фізичними особами – 468,7 тис. грн.

Важливим інструментом екологічної політики є сплата адміністративних штрафів та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням природоохоронного законодавства. Штрафи та платежі орієнтують підприємства на усунення існуючих недоліків та стимулюють до удосконалення технологій.

Головним розпорядником коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища є Міністерство охорони навколишнього природного середовища, обласного – управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації.

У 2008 р. за рахунок коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища було виконано роботи з реконструкції міських очисних споруд м. Ромни (499,44 тис. грн).

До обласного фонду охорони навколишнього природного середовища протягом 2008 р. надійшли кошти в сумі 2548,5 тис. грн. Використано на природоохоронні цілі 2328,4 тис. грн:

1) на охорону та раціональне використання водних ресурсів – 762,2 тис. грн.;

2) на охорону та раціональне використання земель – 15,0 тис. грн (створення захисних лісових насаджень на території Капустинської, Підставської, Берестівської сільських рад Липоводолинського району);

3) на охорону та раціональне використання природних рослинних ресурсів – 13,5 тис. грн.;

4) збереження природно-заповідного фонду – 197,3 тис. грн

5) охорону і зберігання відходів виробництва та побутових відходів – 1132,7 тис. грн.;

6) наука, інформація і освіта – 207,7 тис. грн

За інформацією Головного управління статистики в Сумській області, протягом 2008 р. на охорону навколишнього природного середовища підприємствами, організаціями Сумщини було витрачено 140152,6 тис. грн. З них 85,9% – це поточні витрати на охорону природи, 14,1% – капітальні інвестиції. Ці витрати були спрямовані на запобігання, скорочення або ліквідацію забруднення, інших видів шкідливого впливу господарської діяльності на навколишнє середовище, надання послуг екологічного характеру, а також збереження біорізноманіття та середовища існування. За рахунок коштів Державного бюджету було освоєно капітальних інвестицій і здійснено поточних витрат 6,9% загального обсягу витрат, а основним джерелом фінансування витрат на охорону довкілля, як і в попередні роки, були власні кошти підприємств – 89,6%.

У 2008 р. обсяги капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища становили 19812,2 тисяч гривень, що на 20,7% більше, ніж торік. З них 6798,3 тис. грн (34,3%) витрачено у сфері захисту і реабілітації ґрунту, підземних і поверхневих вод, 5658,0 тис. грн. (28,5%) – очищення зворотних вод, 4411,9 тис. грн (22,3%) – поводження з відходами, 1981,1 тис. грн (10,0%) – охорони атмосферного повітря і проблем зміни клімату, 962,9 тис. грн (4,9%) – збереження біорізноманіття і середовища існування.

Список літератури

1. Стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2008 році (Доповідь). – Суми: ПКП «Еллада S», 2009. – 84 с.